

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка**

Історичний факультет

Кафедра соціології

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ
МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

для студентів спеціальності **054 - СОЦІОЛОГІЯ**
освітнього ступеня «**МАГІСТР**»

РОЗРОБИЛИ:

д. соціол. наук, проф. Коваліско Н.В.
к. соціол. наук, доц. Калиняк О.Т.,
к. соціол. наук, доц. Козаченко О.О.,
к. соціол. наук, доц. Кудринська Г.І.,
к. соціол. наук, доц. Марусяк Т.С.

Львів-2023

З М І С Т

	Вступ	3
1.	Основні етапи підготовки магістерської кваліфікаційної роботи	4
2.	Структура текстової частини роботи	4
	2.1. Основні структурні компоненти магістерської кваліфікаційної роботи	4
	2.2. Рекомендації до написання вступу	5
	2.3. Рекомендації до написання основної частини (розділів)	7
	2.4. Рекомендації до формулювання висновків	8
3.	Вимоги до оформлення магістерської кваліфікаційної роботи	9
	3.1. Основні технічні вимоги	9
	3.2. Оформлення розділів та фрагментів тексту	10
	3.3. Оформлення таблиць і рисунків	10
	3.4. Оформлення цитат та посилань у тексті	11
	3.5. Оформлення джерел та використаної літератури	11
4.	Дотримання академічної доброчесності при написанні магістерської кваліфікаційної роботи	12
5.	Подання та захист магістерської кваліфікаційної роботи	14
6.	Критерії оцінювання магістерської кваліфікаційної роботи.	14
7.	Список використаної літератури	15
	Додатки:	
	Додаток А. Основні компоненти програми соціологічного дослідження	16
	Додаток Б. Приклад оформлення пояснювальної записки до кваліфікаційної (магістерської) роботи	17
	Додаток В. Приклад оформлення завдання до кваліфікаційної (магістерської) роботи	18
	Додаток Г. Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи	20
	Додаток Д. Приклад оформлення рисунків у тексті кваліфікаційної роботи	21
	Додаток Е. Приклад оформлення таблиць у тексті кваліфікаційної роботи	22
	Додаток Є. Приклад оформлення бібліографічного опису для Списку використаної літератури	23
	Додаток Ж. Приклад оформлення списку джерел та використаної літератури	26
	Додаток З. Оціночний лист	27

ВСТУП

Магістерська кваліфікаційна робота є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованих фахівців у закладах вищої освіти, що передбачає самостійне розв'язання складної задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері соціології. Кваліфікаційна робота є авторським науково-практичним доробок, який базується на теоретичних знаннях і практичних навичках, отриманих здобувачами під час аудиторних занять та проходження практик в установах та організаціях будь-якої форми власності, в структурі яких є соціологічні, маркетингові відділи або які провадять соціологічну діяльність.

Магістерська кваліфікаційна робота демонструє здатність здобувачів до критичного аналізу певної проблеми в межах обраної соціологічної парадигми та теорії, вміння обирати та застосовувати адекватну соціологічну методологію й методику емпіричного дослідження, здійснювати ґрунтовний аналіз отриманих даних.

Методичні рекомендації містять основні вимоги щодо написання, оформлення та захисту магістерської кваліфікаційної роботи.

1. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. *Вибір і затвердження теми магістерської кваліфікаційної роботи.* Тема магістерської кваліфікаційної роботи формулюється й узгоджується з науковим керівником - викладачем кафедри соціології та затверджується на засіданні кафедри соціології та вченої ради історичного факультету.

2. *Робота з науковою літературою.* На цьому етапі здійснюється підбір та опрацювання літературних джерел за обраною темою. До літературних джерел належать: підручники, навчально-методичні матеріали, монографії, наукові статті у фахових періодичних виданнях, автореферати дисертацій, збірники наукових праць, нормативні документи, інтернет-ресурси тощо.

3. *Складання робочого плану магістерської кваліфікаційної роботи.* План визначає структуру кваліфікаційної роботи. Він розробляється та узгоджується з науковим керівником. Під час написання кваліфікаційної роботи можливе коригування формулювань окремих розділів та пунктів плану.

4. *Підготовка 1-го та 2-го розділів магістерської кваліфікаційної роботи згідно календарного графіку (опрацювання наявної інформації).* Подання чорнових варіантів розділів на перевірку науковому керівнику, котрий (під час консультування) спрямовує пошукову активність студента/ки, надає рекомендації щодо питань, які потребують додаткового вивчення, чи стосовно аспектів, які варто висвітлити додатково. Перевірка науковим керівником текстів, представлених студентом/кою, передбачає визначення недоліків чи помилок змістовного характеру; скерування подальшої роботи студента/ки на розкриття теми. За достовірність фактів та обґрунтованість висновків, представлених у магістерській кваліфікаційній роботі, відповідальність несе безпосередньо автор/ка роботи.

5. *Збір фактографічного матеріалу, емпіричних даних та іншої необхідної інформації для написання практичного розділу кваліфікаційної роботи під час проходження виробничої та переддипломної практики.*

6. *Подання на перевірку науковому керівникові повного тексту магістерської кваліфікаційної роботи, оформленого відповідно до встановлених вимог.*

7. *Подання на рецензування магістерської кваліфікаційної роботи.*

8. *Подання роботи на кафедру для проходження та перевірки на плагіат.*

9. *Підготовка доповіді та презентації роботи.* Узгодження їх із науковим керівником.

10. *Презентація та захист магістерської кваліфікаційної роботи перед членами Екзаменаційної комісії згідно встановленого на історичному факультеті графіку.*

2. СТРУКТУРА ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ

2.1. Основні структурні компоненти магістерської кваліфікаційної роботи

Магістерська кваліфікаційна робота є обов'язковою для виконання здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 054 «Соціологія» у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Вона сприяє закріпленню, поглибленню й узагальненню знань, одержаних здобувачами за час навчання, та їх застосуванню для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Підготовка магістерської кваліфікаційної роботи передбачає систематичну працю з пошуку, осмислення й узагальнення інформації стосовно обраної теми. Підбір інформації та фактографічних матеріалів здійснюється під час навчального процесу та протягом проходження виробничої та переддипломної практик.

Магістерська кваліфікаційна робота – це цілісне наукове дослідження, що передбачає самостійне розв’язання складної задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері соціології; має відповідну структуру, що розкриває сутність та особливості обраної здобувачем проблематики.

Основні структурні компоненти магістерської кваліфікаційної роботи :

- 1) пояснювальна записка;
- 2) завдання на кваліфікаційну магістерську роботу (передбачає короткий опис основних етапів виконання роботи та календарний план підготовки розділів й інших структурних складових кваліфікаційної роботи) ;
- 3) зміст;
- 4) вступ;
- 5) основна частина (складається з 3 розділів, кожен із них розбивається на 2-3 підрозділи);
- 6) висновки до кожного розділу;
- 7) висновки;
- 8) список використаної наукової літератури (містить перелік всіх джерел інформації, що були використані при підготовці магістерської кваліфікаційної роботи).
- 9) додатки (містять матеріали, необхідні для конкретизації теми магістерської роботи, зокрема програму дослідження, транскрипти інтерв’ю, таблиці, ілюстрації, схеми, діаграми, графіки тощо).

2.2. Рекомендації до написання вступу до магістерської кваліфікаційної роботи

Магістерська кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв’язання складної задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері соціології [8], що демонструє уміння здобувачів послуговуватися основними соціологічними теоріями та методами.

Важливим структурним компонентом магістерської кваліфікаційної роботи є **Вступ**, у якому обов’язково мають бути окреслені: актуальність теми, мета, завдання, об’єкт і предмет дослідження; теоретико-методологічні засади дослідження; апробація результатів дослідження (виступи на конференціях, тези доповідей за наявності); практичне значення; коротка характеристика обсягу й структури роботи. Загальний обсяг **вступу** – 4-5 сторінок.

Актуальність теми (формулюється у двох аспектах):

1) **практична актуальність** – доцільно зазначити, яке значення має обрана тема для життя сучасного суспільства, чому вона становить суспільну проблему тощо. Тут доречно використати статистичні матеріали загального характеру, щоб обґрунтувати суспільну значущість обраної проблеми дослідження. Наприклад, якщо студентом/кою обрана тема трудової міграції, то доречно окреслити, якими є масштаби цього явища (дані офіційної та неофіційної статистики) тощо;

2) **ступінь розробленості проблеми (теоретична актуальність)** – передбачає аналіз наявних публікацій у руслі досліджуваної студентом/кою проблематики. Варто прописати, хто з дослідників і як розробляв обрану проблематику, якими є їхні основні здобутки і чого бракує в їхніх працях. Після аналізу наявних публікацій студент/тка має зробити висновок про те, яким є загальний ступінь розробленості проблеми у науковій літературі, що саме залишилося недослідженим чи малодослідженим і який аспект проблеми студент/ка виокремлює для власного дослідження.

Мета магістерської кваліфікаційної роботи.

Мета – це запланований результат дослідження. Зазвичай, мета кваліфікаційної роботи формулюється студентом/кою, виходячи з теми наукової роботи, але не є її копією. Наприклад, *тема кваліфікаційної роботи може бути сформульована як “Національна ідентичність сучасного українського студентства”*, а мета (виходячи із теоретичної актуальності та обраного студентом/кою аспекту дослідження цієї теми) – як *“Виявлення стану національної ідентичності*

сучасної студентської молоді у контексті соціокультурних зрушень кін. ХХ – поч. ХХІ ст.”.

Доцільно формулювати мету через іменникову (а не дієслівну) форму. При формулюванні мети варто уникати таких слів, як «аналіз...», «дослідження...», «вивчення...», оскільки наведені вирази слугують лише інструментами досягнення мети. Рекомендується використовувати такі вирази:

- розробка класифікації/типології;
- встановлення реального стану (чогось);
- порівняння стану (чогось одного з іншим);
- виявлення тенденцій чи закономірностей;
- уточнення понятійно-категоріального апарату (в тому числі того чи іншого означення чи авторське означення певного поняття);
- вироблення теоретичної моделі дослідження певного явища чи процесу;
- з'ясування ієрархії (чогось на кшталт ідентичностей або рейтингів) тощо.

Завдання магістерської кваліфікаційної роботи.

Завдання кваліфікаційної роботи розкривають механізм досягнення мети шляхом її деталізації; узгоджуються з назвами розділів/підрозділів роботи й описуються у дієслівній формі.

Наприклад:

- окреслити особливості тлумачення ключових понять/категорій у міждисциплінарному дискурсі;
- описати специфіку соціології у дослідженні вище означених понять/категорій (зіставити різні точки зору вчених-соціологів на обрану проблематику);
- здійснити вторинний аналіз й інтерпретацію результатів досліджень українських та іноземних науковців/дослідницьких агенцій у руслі обраної студентом/ткою проблематики;
- представити авторську інтерпретацію базових категорій у рамках одного/двох соціологічних підходів/теорій/парадигм та авторське моделювання досліджуваної проблематики;
- здійснити опис та інтерпретацію результатів авторського соціологічного дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що обрані студентом/кою для дослідження. Наприклад, якщо тема стосується національної ідентичності студентів, то ***об'єктом дослідження*** є сукупність соціальних ідентичностей студентської молоді сучасної України.

Предмет дослідження в межах усієї роботи формулюється за критерієм більш спеціалізованої проблеми, що безпосередньо підлягає вивченню і конкретизує об'єкт дослідження. Наприклад, специфіка формування національної ідентичності сучасного українського студентства / місце національної ідентичності у структурі соціальних ідентичностей сучасного українського студентства.

Теоретико-методологічні засади дослідження. Окреслюються: теоретична парадигма, що слугує основою для цього дослідження, та соціологічні теорії/підходи, в рамках яких аналізується визначена проблема (аргументуючи свій вибір). Перелічуються методи, що використовуються для досягнення мети й розв'язання завдань. Методи дослідження поділяються на теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення, порівняння тощо) та емпіричні (аналіз документів, опитування, інтерв'ю, фокус-групове інтерв'ю, кейс-стаді тощо). При цьому варто зазначити, що саме досліджувалося за допомогою чи в рамках кожного методу.

Апробація результатів дослідження – виступи на конференціях та наукових семінарах (зазначається за наявності).

Публікації студента/ки на цю тему (перелічуються за наявності).

Практичне значення. Робота має містити практичні рекомендації й окреслювати можливості їх втілення у сучасних реаліях українського суспільства. Необхідно зазначити, де, ким і як можуть бути використані результати наукової розвідки автора/ки роботи. Наприклад: 1) отримані результати магістерської кваліфікаційної роботи поглиблюють наукові уявлення про національну ідентичність у сучасному українському суспільстві, що доцільно застосовувати у подальших наукових розвідках зазначеної та спорідненої проблематики; 2) отримані внаслідок дослідження авторські концепти та емпіричні напрацювання можуть бути використані науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти для викладання навчальних дисциплін здобувачам бакалаврських програм із соціології;

Структура роботи. Зазначити, що магістерська кваліфікаційна робота складається зі: вступу, розділів (вказати кількість), висновків, списку джерел та використаної наукової літератури, який налічує ... позицій, та додатків (за наявності; вказати кількість). Вказати також кількість сторінок основного тексту, що включає вступ, розділи та висновки.

2.3. Рекомендації до написання основної частини (розділів) магістерської кваліфікаційної роботи

Основна частина магістерської роботи складається з розділів та підрозділів. Наприкінці кожного розділу доцільно сформулювати висновки (до 1 сторінки) зі стислим викладенням досягнутих у розділі результатів.

Рекомендована структура та кількість розділів/підрозділів має умовний характер і уточнюється з науковим керівником!

Розділ 1. У першому розділі студент/ка аналізує теоретико-методологічні аспекти проблеми та пов'язані з нею категорії та поняття, які є об'єктом дослідження.

1.1. Підрозділ передбачає розгляд аналізованої проблеми та пов'язаних з нею понять і категорій в контексті гуманітарних та соціальних наук.

1.2. В підрозділі студент/ка розглядає особливості соціологічних інтерпретацій аналізованої проблеми та пов'язаних з нею понять і категорій (*з наголосом на специфіці розгляду аналізованої проблеми в різних соціологічних парадигмах/теоріях/підходах*).

Метою цього підрозділу є теоретичне тлумачення аналізованої проблеми та пов'язаних із нею понять і категорій.

Висновки до розділу 1.

Розділ 2. У цьому розділі увага фокусується на прикладних аспектах досліджуваної автором/кою проблематики. Студент/ка здійснює критичний аналіз напрацьованого досвіду споріднених із темою емпіричних досліджень вітчизняних і зарубіжних дослідників.

2.1. Підрозділ передбачає вторинний аналіз й інтерпретацію результатів досліджень українських науковців / дослідницьких агенцій у руслі обраної студентом/ткою проблематики.

2.2. Підрозділ передбачає вторинний аналіз й інтерпретацію результатів досліджень іноземних науковців / дослідницьких агенцій у руслі обраної студентом/ткою проблематики.

Висновки до розділу 2.

Розділ 3. Цей розділ передбачає висвітлення авторської дослідницької позиції у вивченні обраної проблематики.

3.1. У підрозділі доцільно представити методологічне та методичне розуміння можливостей вивчення обраної проблематики, зокрема **авторську інтерпретацію** базових категорій у рамках одного/двох соціологічних підходів/теорій/парадигм, **авторське моделювання** та опис **методики** авторського дослідження). Тобто продемонструвати, як проблематика

дослідження буде аналізуватися, виходячи з обраної теоретичної перспективи (парадигми та конкретних теорій): як визначатимуться центральні поняття та категорії дослідження; як конструюватимуться ймовірні взаємозв'язки між ними й іншими соціальними феноменами (у вигляді діаграм або схем представляються логічні зв'язки між тими чи іншими ключовими поняттями та категоріями дослідження із текстовою експлікацією характеру зазначених зв'язків).

3.2. Підрозділ містить опис та інтерпретацію результатів авторського дослідження, проведеного відповідно до сконструйованої програми (основні структурні компоненти програми див. *Додаток А*), а також практичні рекомендації та напрямки вирішення досліджуваної проблематики.

2.4. Рекомендації до формулювання висновків

ВАЖЛИВО! Кожен підрозділ повинен завершуватися резюмуванням та узагальненням відповідного питання з обґрунтуванням логіки переходу до розгляду наступного підрозділу. Кожен розділ має завершуватися висновками до нього.

Висновки до розділу 1 (*обсяг – 1-2 сторінки*). У цих висновках доцільно представити:

- узагальнення базових теорій/підходів/ парадигм, які розглядалися у розділі та підкреслюють міждисциплінарний контекст обраної проблематики;
- узагальнення базових соціологічних теорій/підходів/ парадигм, які розглядалися у розділі та дають підстави виокремити соціологічну специфіку обраної проблематики.

Висновки до розділу 2 (*обсяг – 1-2 сторінки*). У цих висновках міститься аналіз напрацьованого досвіду споріднених із темою емпіричних досліджень вітчизняних і зарубіжних дослідників:

- лаконічний опис українських досліджень, які стосуються обраної проблематики;
- лаконічний опис іноземних досліджень, які стосуються обраної проблематики;

Висновки до розділу 3 (*обсяг – 1-2 сторінки*). У висновках містяться основні результати та найважливіші здобутки авторського дослідження, зокрема:

- узагальнена інтерпретація результатів авторського дослідження (загальні тенденції; спільне/відмінне; моделі тощо);
- узагальнення щодо гіпотез дослідження: які з них підтвердилися повністю, які – лише частково, а які не знайшли підтвердження.

Висновки (*загальні до усієї роботи; за обсягом – не менше 3-х сторінок*). Висновки до магістерської кваліфікаційної роботи – самостійний, логічно завершений її структурний компонент, що містить цілком авторський текст (а не компіляцію різних фрагментів основного тексту) та передбачає оцінювання найважливіших результатів, отриманих автором/кою. У загальних **Висновках** підсумовують результати, отримані внаслідок теоретичного й емпіричного опрацювання обраної проблеми, а також окреслюють напрями подальших наукових розвідок, а саме: що залишилося нерозкритим, які нові проблемні аспекти виявило це дослідження та в який спосіб їх можна дослідити в перспективі. Зокрема, варто:

- виокремити особливості тлумачення ключових понять/категорій у міждисциплінарному дискурсі;
- окреслити специфіку соціології у дослідженні вище ключових понять/категорій;
- навести узагальнений аналіз результатів українських та іноземних науковців/дослідницьких агенцій у руслі обраної студентом/кою проблематики;
- лаконічно окреслити авторське моделювання досліджуваної проблематики ;
- узагальнено представити результати авторського соціологічного дослідження;
- окреслити перспективи подальших досліджень обраної проблематики.

ВАЖЛИВО! Висновки до усієї роботи повинні відображати результати вирішення завдань дослідження, що були сформульовані у вступі. У висновках **НЕ** допускається цитування, перефразування, повтор тексту з розділів роботи.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Основні технічні вимоги

Загальний обсяг магістерської кваліфікаційної роботи (не враховуючи списку літератури та додатків, складає **не менше** 60 сторінок стандартного аркуша формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу. Робота друкується з використанням текстового редактора *Word*: шрифт *Times New Roman*, розмір шрифту – 14 pt. Поля: верхнє і нижнє – 20 мм, ліве - 30 мм., праве – 15 мм.

Текст вирівнюємо по ширині сторінки. Щільність тексту однакова по всій роботі.

Список використаної наукової літератури має містити не менше 30 позицій із посиланням на спеціальну літературу з соціології (наукові книги, розділи монографій, статті, аналітичні та статистичні збірники, доповіді), включаючи не менше 10 посилань на іноземні наукові джерела. У списку використаних джерел не менше 50% посилань має складати видання, опубліковані за останні 10 років (на рік захисту).

Усі сторінки магістерської кваліфікаційної роботи повинні бути наскрізно пронумеровані (номер сторінки проставляємо внизу, в правому куті). **НЕ нумеруються** тільки титульні сторінки (пояснювальна записка, завдання на магістерську кваліфікаційну роботу) та зміст, але їх порядковий номер при цьому враховується.

Вступ – це 4 сторінка.

ВАЖЛИВО!!! Сторінки Списку використаної літератури та Додатків у Змісті та тексті роботи **НЕ** нумеруються.

Титульна сторінка

Першою титульною сторінкою у магістерській кваліфікаційній роботі є **пояснювальна записка** (приклад оформлення див. *Додаток Б*).

Наступна сторінка – **завдання на магістерську кваліфікаційну роботу** та календарний план (приклад оформлення див. *Додаток В*).

Наступною за порядком є сторінка зі **Змістом**. Як і попередні, вона **не нумерується**. Її складовими є вступ, назви розділів, висновки, список використаної літератури та додатки (оформлення **Змісту** див. *Додаток Г*).

Всі заголовки/назви розділів у змісті починаються з прописної літери. Останнє слово кожного заголовка/назви з'єднують крапками з відповідним номером сторінки у правому стовпчику змісту. Назви розділів та підрозділів повинні в повний, чіткий та логічний спосіб розкривати зміст цієї частини роботи. Назва жодного з розділів не може точно дублювати тему. Зміст повинен всеохопно розкривати тему в логічний та послідовний спосіб.

3.2. Оформлення розділів та фрагментів тексту

1. **Кожен структурний розділ** роботи (вступ, розділи, висновки, список використаної літератури, додатки) **повинен розпочинатися з нової сторінки**.

ВАЖЛИВО!!! Підрозділи з нової сторінки розпочинати не варто.

Назви частин дипломної роботи в тексті бажано виділяти жирним шрифтом маленькими літерами (окрім першої). Після назв (розділів чи параграфів) крапка не ставиться.

2. **Згадування науковців у тексті роботи передбачає дотримання певної етики, зокрема:**

- якщо в тексті роботи вперше згадується прізвище науковця, варто зазначити мінімальну інформацію про його науково-професійний статус (*наприклад*, український соціолог, польський політолог, керівник соціологічної агенції та ін.);

- покликання в тексті на певного автора пишеться наступним чином: ініціал, пробіл, прізвище (наприклад, Ф. Тьоніс).

3.3. Оформлення таблиць і рисунків

Якщо в тексті роботи чи додатках містяться таблиці або інші ілюстративні матеріали (усі ілюстрації називаються *рисунками*, зокрема *графіки, схеми, діаграми* тощо), то їх необхідно **оформити відповідним чином**:

1. *Рисунки* та *таблиці* варто розміщувати у кваліфікаційній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

2. *На всі рисунки мають бути посилання у тексті* роботи. Наприклад, «Основні показники джерел інформації візуалізовано на рисунку 3.2.1». Рисунки повинні мати назву та відповідну нумерацію. Номер рисунка складається з номера розділу, підрозділу та порядкового номеру рисунку у данному підрозділі, відокремлених крапкою. Наприклад, **Рис. 3.2.1** – перший рисунок другого підрозділу в третьому розділі. Після назви крапка не ставиться **Підписи рисунків розташовують під відповідними зображеннями по центру** (див. *Додаток Д*).

3. Кожна таблиця теж повинна *бути пронумерована та підписана*. *Підписи таблиць розміщують над таблицями* – слово *Таблиця* центрується по правому краю, назва таблиці по центру. На усі таблиці повинні бути посилання в тексті. **Наприклад**: «Характеристика базових ідентичностей представлена в таблиці 1.2.2». Номер таблиці складається з номера розділу, підрозділу та порядкового номера таблиці в данному підрозділі, відокремлених крапкою, наприклад, *Таблиця. 1.2.2* – друга таблиця другого підрозділу в першому розділі (див. *Додаток Е*).

4. *Під рисунками та таблицями зазначаються вихідні дані*, звідки запозичені чи на основі яких «побудовані» рисунки чи таблиці. **Наприклад**, [23, с. 12] – рисунок чи таблицю запозичено з 12 сторінки джерела, поданого в «Списку використаних джерел та літератури» під номером 23.

3.4. Оформлення цитат та посилань у тексті

У своїх кваліфікаційних роботах здобувачі обов'язково мають подавати посилання на літературу, джерела та матеріали, на основі яких написана наукова робота. Такі посилання дають змогу відшукати та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, уможливають з'ясування його змісту, мови тексту, обсягу, належності до предметного поля певної науки.

Цитати

Цитата – це уривок з наукового чи іншого твору в його автентичному формулюванні, який подається з обов'язковим покликанням на його автора та джерело цитування. Цитати використовуються з метою краще розкрити певну ідею, підкріпити аргументацію, проілюструвати погляди інших авторів тощо. На початку та вкінці цитати ставляться лапки.

Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Їх ставлять у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці).

Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

Використовуючи інформацію з джерел, наведених у списку наприкінці роботи, можна робити покликання:

- а) на джерело в цілому;
- б) на декілька джерел одразу;
- в) на певну сторінку окремого джерела.

Посилання на джерела в тексті роботи подають у квадратних дужках. Номер джерела у посиланні має відповідати його номеру у списку використаних джерел і літератури:

- а) одне джерело, *наприклад*, [24];
- б) декілька джерел, які розділяються крапкою з комою: [2; 4; 5; 17];
- в) номер джерела із зазначенням сторінки або сторінок. *Наприклад*, [123, с. 24] або [89, с.145–147].

Крапка наприкінці фрази ставиться **НЕ** перед квадратними дужками, а **ПІСЛЯ** них. **Наприклад:** Регіональна ідентичність – «системна сукупність культурних відносин, пов'язаних із поняттям «мала батьківщина», основними компонентами якої є власне географічний регіон та місцевий патріотизм» [20, с. 13].

Обсяг однієї цитати чи одного перефразування не може бути знадто довгим і перевищувати 1 абзац тексту. **Якщо вкінці абзацу не зазначене посилання, то це вказує на те, що текст є виключно авторським, тобто написаний самим студентом/кою.**

ВАЖЛИВО! **НЕ** прийнятно використовувати наукові праці країни-окупанта. Забороняється цитування в тексті та внесення до бібліографічних списків тих джерел, які опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також джерел іншими мовами, якщо вони опубліковані на території росії та білорусі.

3.5. Оформлення джерел та використаної літератури

Список використаних джерел та літератури подається відповідно до вимог державного стандарту мовою оригіналу і розміщується після висновків та перед додатками роботи. Список використаних джерел та літератури має містити повний бібліографічний опис будь-яких документів, наукових праць та довідкової літератури, використаних здобувачем, із зазначенням авторів, назви, вихідних даних і загальної кількості сторінок (для статей – першої і останньої сторінок). Прізвище автора доцільно вказувати у називному відмінку, ініціали зазначаються після прізвища (приклад оформлення бібліографічного опису див. *Додаток Є*).

ВАЖЛИВО! Добираючи наукову літературу, необхідно звертати увагу на рік видання (доцільно використовувати «найсвіжіші» наукові публікації за темою, зокрема за останні 5-10 років на момент підготовки та захисту кваліфікаційної роботи). Більш «ранні» видання можна використовувати тільки в тих випадках, коли в них міститься важливий для роботи матеріал, що не включений у «пізніші» видання, або якщо з певних об'єктивних причин «пізніше» видання отримати неможливо. Необхідно також враховувати, що законодавчі акти, нормативні документи, статистичні дані піддаються змінам, тому варто покликатися на їх «останні» видання.

ВАЖЛИВО! Нумерація кожної позиції у списку джерел та наукової літератури є наскрізною, *проте сам список розбивається на дві частини (ЗА ПОТРЕБИ!!!):*

I. Список джерел: формують бази даних соціологічних досліджень, а також матеріали опитувань/фокус-груп чи глибинних інтерв'ю тощо, зібраних самим здобувачем.

Якщо студент/ка здійснював/ла кількісне опитування, то його дані займають одну позицію в списку джерел (наприклад: 1. База даних опитування студентів природничих і гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка, проведеного (дата проведення); генеральна сукупність (опис); вибіркова сукупність (характеристики).

Якщо студент/ка застосовував якісні методи дослідження, то у списку джерел кожний транскрипт інтерв'ю чи фокус-групової дискусії або інші одержані дані займають окрему позицію і нумеруються окремо (наприклад: 1. Транскрипт інтерв'ю, проведеного з ... (вказати ім'я респондента), ... (місце та дата проведення). 14. Транскрипт інтерв'ю, проведеного... тощо.

II. Список використаної літератури: містить позиції по кожній монографії, збірці, статті і нумерується як продовження попередньої (наприклад, якщо у списку джерел налічується 15 позицій, то список наукової літератури розпочинається з 16-ої позиції).

Записи розташовують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або перших слів назв творів, записаних без автора; спочатку йдуть кириличні видання, потім видання латиною (приклад оформлення Списку використаних джерел та літератури див. *Додаток Ж*).

4. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ НАПИСАННІ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Здобувачі вищої освіти в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності, зокрема, при написанні магістерської кваліфікаційної роботи, мають дотримуватися академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності є обов'язком здобувача вищої освіти [5].

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає дотримання норм законодавства, а саме [6]:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримання академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка врегульоване вище зазначеним Законом і «Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка». *«Академічна доброчесність»* - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу та наукової діяльності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [4, с. 3].

Порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства. Порушенням академічної доброчесності вважається також самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування:

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

Магістерські кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти обов'язково підлягають перевірці на відсутність ознак академічного плагіату. Перевірка кваліфікаційних робіт на відсутність ознак академічного плагіату обов'язково передусім іншим процедурам їх розгляду. З метою перевірки магістерських робіт на наявність плагіату Університет забезпечує доступ до платформ з наданням відповідних сервісів [4, с. 7]. Перевірка кваліфікаційних робіт проводиться

за допомогою програмно-технічних засобів, які дають змогу згенерувати звіт за результатами перевірки зі встановленням факту наявності чи відсутності текстових та/або ілюстративних запозичень.

У разі, якщо за результатами відповідного звіту перевірки роботи щодо ознак академічного плагіату встановлено коректність посилань на першоджерело для текстових та/або ілюстративних запозичень, то кваліфікаційна робота допускається до захисту. Якщо в результаті детальної перевірки кваліфікаційної роботи відповідальним за перевірку встановлено факт наявності навмисних текстових чи ілюстративних спотворень, спроб укриття запозичень, наявності у роботах ідей і наукових результатів, які отримані іншими авторами або інші прояви академічного плагіату, то така робота не допускається до захисту. У такому випадку автор/авторка роботи притягаються до академічної відповідальності, зокрема [4]:

- повторного проходження оцінювання кваліфікаційної роботи;
- відрахування із закладу освіти

До захисту допускаються лише ті роботи, що не містять плагіату.

У Львівському національному університеті імені Івана Франка для перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів використовують академічну антиплагіатну систему «StrikePlagiarism.com».

5. ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Для того, щоб магістерська кваліфікаційна робота була допущена до захисту, вона повинна бути вчасно представлена (у переплетеному вигляді) здобувачем на кафедру соціології (відповідно до передбачених термінів), пройти внутрішнє рецензування та перевірку на плагіат. Рецензентами кваліфікаційної роботи є викладачі кафедри. Рецензент робить висновок про доцільність чи недоцільність допущення кваліфікаційної роботи до захисту та про рекомендовану ним оцінку за чотирирівневою та столбальною шкалами.

Перевірка дотримання академічної доброчесності.

У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. З цією метою за кілька днів до призначеної (згідно розпорядження декана історичного факультету) дати захисту електронні версії магістерських кваліфікаційних робіт проходять перевірку за допомогою антиплагіатної системи StrikePlagiarism.com. За результатами перевірки кваліфікаційної роботи формується Звіт Подібності, який надається завідувачу кафедри та слугує підставою для допуску здобувача до захисту роботи.

Офіційний захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії. Склад комісії затверджується щороку наказом ректора за поданням декана історичного факультету.

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти [8].

Захист магістерської кваліфікаційної роботи передбачає представлення здобувачем результатів власного дослідження з використанням мультимедійної презентації (у програмі PowerPoint). Презентація наочно демонструє найбільш суттєві моменти, які складно сприймати без візуалізації (таблиці, графіки, діаграми тощо). Презентація не повинна бути надто громіздкою та переважаною зайвою інформацією. Її оптимальний розмір – 10-12 слайдів.

При підготовці презентації слід дотримуватися певних правил щодо її змісту та дизайну оформлення. Текстова інформація на слайді має бути стислою, інформативною та лаконічною. Зміст кожної частини текстової інформації має бути логічно завершеним. Текст повинен бути таким, який можна чітко роздивитися на фоні слайду (доцільно використовувати контрастні кольори для фону й тексту; для фону слайду використовувати нейтральні тони). У слайдах можуть бути використані анімаційні ефекти, але вони мають бути дотичними до змісту тексту та не переважувати презентацію.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.

Атестація здобувачів вищої освіти освітньо-наукової та освітньо-професійної програм здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Захист магістерської кваліфікаційної роботи оцінюється на основі змісту роботи, а також доповіді здобувача та його відповідей на запитання членів Екзаменаційної комісії.

Критерії оцінювання та максимальну кількість балів по кожному з них наведено в **Оціночному листі** (див. *Додаток 3*)

Рішення про оцінку за захист ухвалюється на закритому засіданні Екзаменаційної комісії. Загальна попередня оцінка виставляється як середньоарифметичне значення оцінок членів Екзаменаційної комісії. Остаточне рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням членів Екзаменаційної комісії більшістю голосів. Після цього оцінки за захист здобувачам вищої освіти та присутнім оголошує голова Екзаменаційної комісії.

Повторний захист магістерської кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Оцінювання магістерської кваліфікаційної роботи здійснюється Екзаменаційною комісією за стобальною шкалою. Кожен здобувач отримує певну кількість балів, яка конвертується за чотирирівневою шкалою оцінювання

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>За чотирирівневою шкалою</i>
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>
81-89	B	<i>Добре</i>
71-80	C	
61-70	D	<i>Задовільно</i>
51-60	E	
	*	<i>Незадовільно з можливістю повторного складання</i>

Здобувачі, які не захистили магістерську кваліфікаційну роботу в зв'язку з неявкою без поважних причин або отриманням незадовільної оцінки, мають право на повторну атестацію згідно нормативних документів Університету.

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 01.07.2016. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2017. 16 с.

3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упоряд. В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. Проект сприяння академічній доброчесності – SAIUP. Б.м., 2019. URL: https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf.

4. Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf

5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html>.

6. Про освіту: Закон України 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. Дата оновлення: 24.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/print>.

7. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2019. 24 с.

8. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти Магістр, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 054 Соціологія. Чинний від 5.01.2021. Київ: МОН України, 2021. 13 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>.

Основні компоненти програми соціологічного дослідження

Програма соціологічного дослідження передбачає такі компоненти:

1. Методологічна частина.

- 1.1. Опис проблемної ситуації з вказанням на те, що відомо з приводу обраної проблеми, а що є невідомим і потребує спеціального соціологічного дослідження.
- 1.2. Формулювання теми авторського дослідження (формулювання теми соціологічного дослідження має бути конкретним і виходити з того, що саме збирається досліджувати студент; воно є конкретизацією теми усієї дипломної роботи і має бути вужчим від неї).
- 1.2. Мета та завдання дослідження.
- 1.3. Об'єкт дослідження.
- 1.4. Предмет дослідження.
- 1.5. Теоретична інтерпретація базових понять, а також інших складників понятійно-категоріального апарату дослідження з обов'язковим посиланням на джерело, звідки подається означення; якщо студент сам сформулював означення, то після його наведення замість посилання у дужках вказується: авторське означення.
- 1.6. Робочі гіпотези дослідження. Гіпотези розбиваються на гіпотези-підстави (можливо за формулюванням мети) та гіпотези-наслідки (можливо за формулюванням завдань).
- 1.7а. Операціональна інтерпретація базових понять відповідно до сформульованих робочих гіпотез дослідження.
- 1.7б. Конструювання операціональних факторних й показникових змінних робочих гіпотез дослідження.

2. Методична частина.

- 2.1. Характеристика емпіричної бази дослідження: окреслення основних параметрів генеральної сукупності, конструювання вибіркової сукупності.
- 2.2. Опис методів й технік отримання інформації. Розроблення відповідного до них інструментарію дослідження (анкета статистичного соціологічного дослідження, бланк спостереження, формуляр тесту, сценарій фокус-групової дискусії, алгоритм аналізу документів тощо).
- 2.3. Обґрунтування логіки й методів аналізу даних, що будуть отримані з використанням розробленого інструментарію, зокрема, визначення методів емпіричної апробації робочих гіпотез дослідження.

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

_____ (повне найменування назва факультету)

_____ (повна назва кафедри)

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної (магістерської) роботи

_____ (освітнього ступеня)

на тему _____

Виконав/ла: студент/ка ___ курсу, групи _____
спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

Львів - 20__року

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

(шифр і назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____

“ _____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ (МАГІСТЕРСЬКУ) РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені Вченою радою факультету від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

6. Консультанти розділів роботи _____

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної (магістерської) роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент/ка _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Додаток Г

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ	
1.1. Назва підрозділу.....	
1.2. Назва підрозділу.....	
1.3. Назва підрозділу (якщо наявний).....	
Висновки до розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	
2.1. Назва підрозділу.....	
2.2. Назва підрозділу.....	
2.3. Назва підрозділу (якщо наявний).....	
Висновки до розділу 2.....	
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ	
3.1. Назва підрозділу.....	
3.2. Назва підрозділу.....	
3.3. Назва підрозділу (якщо наявний).....	
Висновки до розділу 3.....	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
ДОДАТКИ:	
Додаток А. Назва додатку	
Додаток Б. Назва додатку	
Додаток В. Назва додатку	

Приклад оформлення рисунків у тексті кваліфікаційної роботи

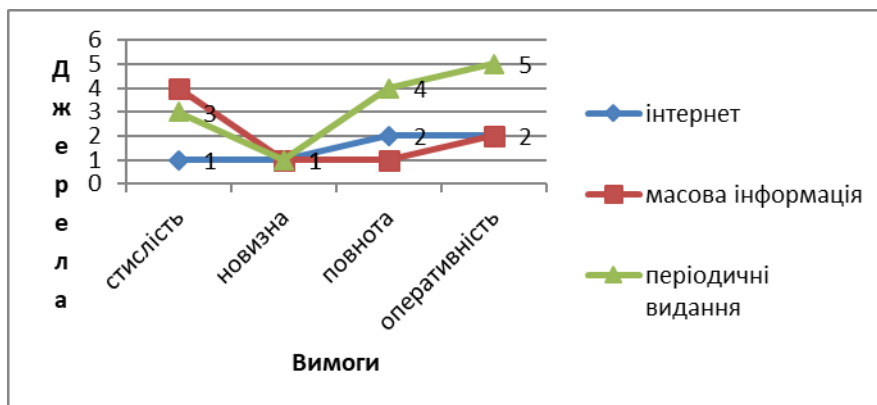

Рис. 3.2.1. Показники джерел інформації
Джерело: [23, с. 12].

Приклад оформлення таблиць у тексті кваліфікаційної роботи

Таблиця 1.2.2.

Характеристика базових ідентичностей

Базові ідентичності	Особливості тлумачення
<i>Національна</i>	Відчуття приналежності до однієї держави або однієї нації, незалежно від свого юридичного статусу громадянства.
<i>Етнічна</i>	Форма самосвідомості індивіда чи групи людей, що ґрунтується на відчутті ними своєї належності до певної етнічної спільноти.
<i>Релігійна</i>	Форма колективної й індивідуальної самосвідомості, сконструйована на усвідомленні приналежності до певної релігії; формує уявлення про себе і світ керуючись відповідними релігійними догмами.
<i>Мовна</i>	Результат ідентифікації з певною мовною спільнотою.
<i>Культурна</i>	Результат ідентифікації з певною локальною чи глобальною соціокультурною спільнотою, яка дотримується певних цінностей, способу життя і пов'язаних із ними норм і практик, що коріняться, зазвичай, у регіональній, релігійній, етнічній, національній/громадянській і навіть професійно-посадовій, класово-майновій чи сімейній приналежності.
<i>Політична</i>	Передбачає: 1) ототожнення себе із певною політичною позицією; 2) належність (фактична або уявна) до певної політичної позиції [28, с. 78].
<i>Професійно-посадова</i>	Така ідентичність, з одного боку, є феноменом особистісної самосвідомості, з іншого – пов'язана з певним груповим членством (професійна група, колектив, організація).
<i>Гендерна</i>	Усвідомлення особистістю себе як представника чи представниці статі, гендеру, відчуття свого жіночого, чоловічого або андрогенного тіла, усвідомлення своєї приналежності до чоловічої, жіночої або якоїсь іншої статі у соціальному контексті.
<i>Вікова</i>	Ідентифікація індивіда з певною віковою групою.
<i>Регіональна</i>	«Системна сукупність культурних відносин, пов'язаних із поняттям «мала батьківщина», основними компонентами якої є власне географічний регіон та місцевий патріотизм» [20, с. 13].

Джерело: складено автором на основі [8], [20], [22], [25], [26], [28], [29], [35].

Таблиця 1.2.3

Підходи до перевірки надійності в соціологічних дослідженнях

Підхід	Кількість замірювань	Необхідність панелі	Статистичні критерії	Що береться до уваги
Ретестова надійність	2	Так	Кореляція	Вибір проміжку часу між тестами
Надійність паралельних форм	2	Так	Кореляція	Побудова паралельних форм, які є ідентичними за змістом
Надійність внутрішньої узгодженості	1	Ні	Кореляція, коефіцієнт альфа Кронбаха	Вибір методу встановлення узгодженості

Джерело: [6, с. 25].

Приклади бібліографічного оформлення наукової літератури

<p><i>Авторські підручники/посібники/монографії</i></p>	<p>Горбулін В. П., Качинський А. Б. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія. Київ: НІСД, 2019. 288 с.</p> <p>Дайнеко О., Голіков О. Еміграційні настрої студентства України: вектори, мотиви, зв'язок з ідентичністю. <i>Українське студентство у пошуках ідентичності</i>: монографія / ред. В. Арбеніна, Л. Сокурянська. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. Розд. 2, гл. 7. С. 211–250.</p> <p>Марков І. Українська трудова міграція в ЄС: соціологічно-статистичний портрет. <i>На роздоріжжі: Аналітичні матеріали комплексного дослідження процесів української трудової міграції (країни ЄС та Російська Федерація)</i>. Львів, 2009. С. 21–86.</p> <p>Пилипенко В. Є., Привалов Ю. О., Ніколаєвський В. М. Владна еліта у контексті суспільного розвитку. Київ: ПЦ Філіант, 2008. 158 с.</p> <p>Рікер П. Сам як інший / пер. із франц. В. Андрушка та О. Сирцової. Київ: Дух і літера, 2000. 450 с.</p> <p>Ясінська А. Ю. Поведінка виборців, що не визначилися в електоральних процесах в Україні та європейських країнах (2010–2019) : монографія. Київ : ІІЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 328 с.</p>
<p><i>Посібники / монографії тощо за редакцією (без зазначення автора)</i></p>	<p>Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с.</p> <p>Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ : НІСД, 2017. 496 с.</p> <p>Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір: монографія / О.Г. Злобіна та ін; за наук. ред. М.О. Шульги. Київ: Інститут соціології НАН України, 2017. 198 с.</p> <p>Україна в цифрах. 2020: стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ: Консультант, 2008. 350 с.</p>
<p><i>Розділ книги, монографії, частина довідкового видання</i></p>	<p>Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 550.</p> <p>Денисенко І. Д. Сучасні теорії модернізації: зміст, еволюція, стратегії розвитку. <i>Правова і політична культура українського соціуму за умов модернізації політико-правового життя</i> : монографія / О. О. Безрук та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2017. С. 143-155.</p> <p>Черниш Н. Й. Ідентичності мешканців Львова і Донецька: (1994-2015): перерване зближення. <i>Ідентичності народів Центрально-Східної Європи</i>: монографія / за ред. проф. Н. Коваліско, д-ра А. Єкатеринчука, проф. Р. Радзіка. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. С.166–182.</p>

Статті з наукових періодичних видань	<p>Безрук О.О., Тесфайє Л.А. Політичне лідерство в електоральному процесі: досвід США. <i>European Political and Law Discourse</i>. 2022. Vol. 9, Is. 1. P. 53- 66</p> <p>Василенко В.Ю. Сучасний стан дослідження процесу формування іміджу закладу вищої освіти: теоретичний аспект. <i>Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія соціальні комунікації</i>. 2020. Вип. 18. С. 20–27.</p> <p>Сидор І.І. Регіон як предмет соціологічної рефлексії. <i>Вісник Львівського національного університету. Серія соціологічна</i>. 2011. Вип. 5. С. 161–168.</p>
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Карпенко А. А. Теоретичне осмислення інформаційної війни. <i>Соціалізація особистості у сучасних соціокультурних та соціально-політичних контекстах</i>: зб. матеріалів XII Міжнародної науково-практичної конференції. ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків, 2022. С. 56-59.</p> <p>Лубенська А., Старостенко В. Соціальні мережі як інформаційний засіб створення іміджу ВНЗ. <i>Європейський університет: імідж, мобільність та соціальні перспективи</i> : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції для студентів і молодих учених (м. Суми, 25–26 квіт. 2019 р.). Суми : ФОП Цьома С.П., 2019. С.52-57.</p> <p>Майстренко В. М., Осадчук О. П. Теоретичні основи впровадження системи управління якістю. <i>Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах</i> : матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23-24 квіт. 2019 р.). Київ : НУХТ, 2019. С. 18-21.</p>
Автореферат дисертації	<p>Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Одеса, 2015. 20 с.</p> <p>Шкребець М.С. Грошова культура як об'єкт соціологічного аналізу: автореф. дис... канд. соц. наук : спец. 22.00.04 . Харків. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. 2009. 20 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p>
Інтернет-ресурси	<p>Бевзенко Л. Інтегративні соціологічні теорії та кризовий соціальний менеджмент: на шляху до теоретико-прагматичних синтетичних концепцій. <i>Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»</i>. 2018. 40. С. 36-43. DOI: https://doi.org/10.26565/2227-6521-2018-40-04</p> <p>Біланюк О. П. Сучасний стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в українсько-польських відносинах. <i>Економіка. Управління. Інновація: електрон. наук. фахове вид.</i> 2012. 12 ДСТУ 8302:2015 № 2. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/e-/journals/eui/2012_2/pdf/12borupv.pdf (дата звернення: 17.06.2013).</p>

Бутиліна О., Євдокимова І. Диференційований підхід до роботи з персоналом соціальних служб. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2021. № 4. С. 188-194. DOI: <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2021.4.25>.

Динаміка міграційних настроїв українців. URL: http://ratinggroup.ua/research/ukraine/dinamika_migracionnyh_nastroneniy_ukraincev.html (дата звернення: 26.10.2017)

Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 26 січня 2016 р. № 9363-VIII. . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2342-15> (дата звернення: 19.10.2017).

Чайка А. С. Інклюзивна освіта - шлях до повноцінної соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. Всеосвіта : веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/inkluzivna-osvita-slah-do-povnocinnoisocializaciiucniv-z-oop-1906.html> (дата звернення: 12.08.2019)

Чотирнадцяте загальнонаціональне опитування: психологічні маркери війни (18-19 червня 2022) *Рейтинг*. 29.06.2022. URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/chetyrnadcatyy_obschenacjonalnyy_opros_psihologicheskie_markery_voyny_18-19_iyunya_2022.html. (дата звернення: 30.07.2022)

Списки використаної літератури

Список джерел:

1. База даних опитування “Регіон, нація та інше: міждисциплінарне та міжкультурне переосмислення України” (університет Санкт-Галлен, Швейцарія). Рік проведення: 2017. Вибіркова сукупність обсягом 6000 респондентів репрезентувала жителів усіх областей України, м. Києва, м. Севастополя та АРК віком від 18 р. та старші.
2. Транскрипт 1, інтерв’ю проведене з Мирославою 03.02.2023.
3. Транскрипт 2, інтерв’ю проведене з Владом 05.05.2023.
4. Транскрипт 3, інтерв’ю проведене з Анастасією 16.05.2023

Список використаної літератури:

5. Алещенко В. І. Імідж війська – імідж держави. *Військо України*. 2007. № 5. С. 8-10.
6. Білик Т. М. Концептуальний простір поняття імідж у психологічній літературі. Психологічні перспективи. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин.держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Вип. 17, 2011. С. 12-19.
7. Бугрим В. Комунікативно-технологічні матриці побудови ефективного іміджу URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1970> (дата звернення: 20.05.2023).
8. Галицька Е. В., Донкоглова Н. А. Імідж ділової людини та чинники впливу на його формування. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. Том. 120. С. 12-16.
9. Етичний кодекс для інфлюенсерів, рекламодавців та інших учасників ринку Influencer Marketing. IAB Ukraine. ГС «БЮРО ІНТЕРАКТИВНОЇ РЕКЛАМИ УКРАЇНА», 2021 видання перше. URL: <https://iab.com.ua/etychnyj-kodeks-dlya-inflyuenseriv-reklamodavtsiv-ta-inshyh-uchasnykiv-rynku-influencer-marketing/> (дата звернення 20.05.2023)
10. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації : монографія. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. 145 с.
11. Настояща К. В. Практики самопрезентації в інтернет-просторі: форми і тенденції. *Грані*. Вип. 22. Т. 1. 2019. С. 20-28.
12. Політологічний енциклопедичний словник. Упор. В. П. Горбатенко; за ред. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Генеза, 2004. 736 с.
13. Fukuyama F. Against identity politics: the new tribalism and the crisis of democracy. *Foreign Affairs*. 2018. № 97(5). P 90–114.
14. Goffman E. The Presentation of Self in Everyday Life. *University of Edinburgh. Social Sciences Research Centre*. Monograph no. 2, 1956. 161 p.
15. Jenkins R. Social identity. London: Routledge, 1996. 205 p.

ОЦІНОЧНИЙ ЛИСТ

Кваліфікаційна робота студента /ки (прізвище, ім'я, по-батькові) _____

групи _____ історичного факультету 20_ -20 __н.р.

тема _____

Кафедра _____

Науковий керівник _____

Рецензент _____

Виконання роботи (оцінка наукового керівника)

Дотримання графіку роботи		
Загальний рівень роботи (структура, наукова база, оформлення наукового апарату)		
Всього:	30	

Науковий керівник: _____**Зміст роботи (оцінка рецензента)**

Новизна дослідження: оригінальність постановки проблеми і завдань, використання сучасних методик, обсяг залучення джерел і літератури (в тому числі іноземних, архівних, вперше використаних)		
Виклад матеріалу: фактографічна точність, логічність і грамотність, доречність і правильність цитувань, дотримання бібліографічних норм оформлення наукового апарату		
Аналітичність: висловлення припущень і їх доведення чи спростування, пояснення явищ, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, верифікація наукової інформації на основі використання різноманітних джерел і літератури		
Висновки: чіткість і самостійність формулювання на основі тексту роботи, значення отриманих результатів для подальших досліджень		
Всього:	40	

Рецензент: _____**Захист роботи перед ЕК (оцінка членів ЕК)**

Представлення роботи на захисті: аргументація вибору теми, поставлених мети й завдань, чіткість і лаконічність викладу основних положень дослідження та висновків із зазначенням особистого внеску		
Дискусія: компетентність, чіткість й аргументованість відповідей, наукова ерудиція та обізнаність із суміжною проблематикою		
Етика спілкування		
Всього:	30	

Загальна сума балів _____

ОЦІНКА (за національною шкалою) _____

Голова ЕК _____

Секретар ЕК _____